

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyílttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
A szerkesztésért ideiglenesen felelős: **Dr. Bocz Soma**
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.”

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A magyarság lojalitása.

A Curtea de Arges-i ódon templom kriptá-hajójában örök álmát alussza már Románia egyik legjelentősebb uralkodója s a mélységes részvét után mindenki az élet parancsoló folyamatosságának örök törvényei szerint hagyta ott a királyi sirok csendes birodalmát, hogy folytassa tovább a maga életét, munkáját, küzdéseit és eszményei beteljesedésének rendületlen szolgálatát. A gyász még mindig fekete drapériával vonja be a szíveket, de a rohanó élet nem engedi, hogy a fekete lepel állandóan ott maradjon az élet jogához ragaszkodó lelkeken. Nemsokára a hivatalos gyász is csak emlékké zsugorodik, mert a távolság s az idő a maga nivelláló munkáját e gyásszal is elvégzi, hogy mint emléket adja át a történelem számára a nagy temetést s az egész ország mélységes gyászát.

Egy kis időbeli távolságban már olyan helyzetben vannak az élők, hogy bizonyos távlati tárgyilagossággal nézhetnek vissza az elmúltakra.

Ha mi, romániai magyarok visszapillantunk a legközelebbi nagy események lefolyt tényeire, mindenek előtt becsületes megelégedéssel megállapíthatjuk magunkról azt, hogy Ferdinánd király halála: a mi lelkeinkből a legőszintébb részvétet és az uralkodó család iránt a legteljesebb hódolat és támogató szolgálatkészség érzetét váltotta ki. Eltemettük mi is mélységes gyásszal koronás főnket s felekezeti különbség nélkül zugattuk tornyainkban, — a legkisebb falusi imaházacs-kától kezdve a püspöki katedrálisok aranyos kupoláig — a harangjainkat „siratóra”. Minden magyar templomban megtettük a nagy halottakhoz illő végtisztességet és minden kulturális, politikai egyesületünk, tagozatunk illő emléket állított a néhai koronás főnek. Mindezt önként tettük és már előzetesen mindent elrendeztünk, mindenről meghagyásokban intézkedtünk, amiknek kereteiben a gyász és részvétnak hivatalosan le kellett folynia és az államhatósági intézkedések egységesítő irányítása előtt már birtokában voltunk egyházi és politikai vezetőségünk utasításainak, úgy, hogy bátran elmondhatjuk, hogy az államhatóságok rendeletei reánk nézve egyszerűen feles-

legesek voltak. A magyarság koszoruja megelőzte még a legközelebbiek részvétének virágfüzéreit is, mert a legelső koszorú a ravatalon: a miénk volt. A hivatalos sajtó is egyenesen kényszerülve volt kihangsúlyozni a magyarság lojális magatartását és a Maniu-féle — állítólagos disharmóniára okot szolgáltatató — hivatalos pártnyilatkozattal szemben (?) a hivatalos közvélemény például állította oda a Magyar Párt részvétnyilvánítását.

S mégis ilyen lelkület, ilyen honpolgári kötelességtudás s ilyen őszinte részvét és bensőséges lojalitás mellett is — megkellett érnünk azt, hogy magyar népünk vezetőit összefogdosták, meghurcolták és a törvényes állapot s társadalmi rend felforgatóival együtt betömlöczték őket. Lojalitásunkért, a trón védelmére felajánlott hűséges támogatásunkért kaptunk elismerésül: egy hivatalos proskripciót, egy minősíthetetlenül csunya visszaélést a személyes szabadság oltalmával és egy nagyon mélyre hatoló szurást a szívünk kellős közepében. Nem, ezt mi nem érdemeltük meg. Mi nem olyanok vagyunk, mint ahogy a fekete listákkal bennünket minősítene.

Mindenesetre ez a seb nehezen fog valaha is behegedni! Mi tisztességes, becsületes polgárok vagyunk, lojalitásunkat nagyon sokszor be is igazoltuk erkölcsi magatartásunkkal, éppen ezért minden utat és módot felhasználunk — a törvények keretei között — hogy tiltakozzunk az ilyen elbánás és minősítés ellen. Jogállamban így semmibe venni a legszentebb emberi jogokat: nem szabad! Hűek leszünk vállalt kötelezettségeinkhez mindég és mindenha, a beállott alkotmányos változást törvényesnek és jogosnak ismerjük el, a trónt minden erőnkkel támogatni, honpolgári kötelességünknek tartjuk, — de ugyanakkor jogainkat is követeljük és azok megsértése ellen tiltakozunk!

G. F.

A városházáról.

Az élelmiszerek drágasága ellen való sikertelen küzdelemben újabb frontváltás állott be. A tanács ismét megkísérli, amit már vagy két alkalommal eredmény nélkül megpróbált, t. i. augusztus hónapra felfüggeszti az ármaximálást, szabadjára bocsátva az üzleti

versenyt s ettől remélve az árak mérséklését. Igaz, hogy Déván már most is így van s igaz, hogy az árak nem magasabbak ott se mint nálunk, de azért nem lehetetlen, hogy tanácsunk kísérlete most pozitívabb sikert fog elérni.

A hivatalos információ szerint a napokban a Csendea erdőrészben volt alomtűz számbavehető kárt a faállományban nem okozott. Örömmel venné ezt közönségünk tudomásul, ha abbeli aggodalmait is eltudná valaki osztani, hogy a fiatal vágás sarjazata nem esett áldozatul a tűznek, mert közönségesen tudva van, hogy az egypár éves sarjadosások felette érzékenyek lévén a tűzzel szemben, könnyen elvesztik életképességüket s az erdő fejlődésében évekre terjedő visszaesés állhat be.

A villamosvilágításról essék újra pár szó. Erről el lehet mondani, hogy jó, azt is, hogy olcsó, legfőképpen pedig azt, hogy zavartalan működése hosszú évekre biztosítva van. Ezen közönségünk épp oly kevésbé fog fennakadni, mint például azon, hogy a legtisztább választások éppen most nemrég folytak le az országban. Hanem közönségünk mindennek dacára is igényes lévén, a tanács szívesen venne nemcsak pénzt, de ötletet is, mely a villamosvilágítás jobb jövőjének felderülését segítené elő. Ezért most komoly megfontolás tárgya a dévai villamvilágítási részvénytársaságnak megújított ajánlata a városnak a dévai központban fejlesztett árammal ellátása iránt. Az ajánlat 27 éves üzemre szól, t. i. ennyi idő múlva jár le a nevezett társaságnak Déva városával kötött szerződése is. A szászvárosi centrálében egy tartalék Diesel-motor lenne felállítva oly eshetőségekre, ha a Déváról való áramszállításnak valami akadálya lenne. Ez a gép a szerződés lejártakor a város tulajdonába menne át. A közönség épp oly árban kapná az áramot, mint a dévai közönség (2 leuval HW óránként drágábban mint most Szászvároson). A közvilágításra 40 wattos lámpák szolgálnának 1400 leu egységár mellett. Átvétel esetén a hálózat átalakítása elkerülhetetlen volna, hogy az utcai világítás a lakásokétól függetlenítessék s holdvilágos éjszakákon az utcai világítás felfüggesztésével takarékoskodni lehessen.

A részvénytársaság építené ki Déváról Szászvárosig a magasfeszültségű áramvezetékét és gondoskodnék a helybeli hálózat karbantartásáról is. A tanács bizonyára alaposan fogja tanulmányozni az ajánlatot, mielőtt határozná fölőtte. Első tekintetre is megdöbbentő a közvilágítás lámpáinak magas egységára, holott jelenleg, igaz, hogy féléjszaka megvilágításával, a lámpák egységára a városnak 500 leu-

Alapított
1812-ben.

SZÖLLŐSY

üveg-, porcellán-kereskedése és üvegezési vállalata
Orăștie-Szászváros

1 18—

Ajánlja dús a n felszerelt
raktárát üveg-, porcellán-,
képkeret-, tükör-, villany-
lámpa- és diszmuárakban!

val van felszámítva. A holdvilágos éjszakák árammegtakarítása a vállalat haszna volna s a város mégis többet költsön rá?

Szászváros főtere kora reggel.

A szászvárosi piacon reggel fél 5 órakor elsőnek — télen-nyáron egyaránt — a főtéri pékműhely fehérkabátos tulajdonosa tűnik fel. Két öklét nadrágja zsebébe mélyesztve, rendszeren 4 leu aprópénzt csörgetve, szétvetett lábakkal áll és gondolkodik. Ugyanakkor a főtéri patikus az ablakban könyököl mély negligében, s már hatodik esztendeje nap-nap után azon tűnődik, hogy vajjon min gondolkodik ilyenkor a pék szomszéd. Harmadiknak, rövid kabátját panyókára vetve, nadrágját jól feltűrve, hogy cipőjének gumicugja messze látszik, a bankigazgató áll ki kapujába, minden arra menőt megszólít, érdeklődik, mily drágák a Baciú szcgetlen gyülekező munkások, ezt akkor is megteszi, ha nincs is szüksége napszámosra. Ezek a nap első börze hírei.

Hirtelen kitárul a főtéri kis korcsma ajtaja. belül bárány-, kívül bőrlaibliban a korcsmáros is előtűnik, hatalmas bajuszát kétrét pödörve, azonban nagy hirtelen visszahúzódik, mert már is jön az első vendég, a „szőke“ Fisterer egy „schluckra“, aztán érkezik az örökké csizmás és rekedthangu nagymészáros, majd sorra a többiek.

Nemsokára a korcsma melletti bőrös kezdi boltja előtt a járdát seperi, majd Burger bácsi Donnája az aszfaltot öntözi, a privátdinerek szállingóznak, szóval lassanként ébredezni kezd Szászváros s felbukkan nagy csodálkozva a Schuleriék gyárkémény füstszallaga mögül a nap korongja és bizonyára azon csodálkozik, hogy nem látja még a főtéren az ártézi kutat csörgedezni, nem hallja dudálni a gyárakat, hanem csak a tehénpásztort, nem látja füstölni a gyárak kéményeit, nem látja özönlenni a munkásokat, nem látja éjjel-nappal füstölni a villanyüzemet, nem látja még mindig a tűzoltó-tornyot, nem látja a jólétet, hanem csak a maradiságot, a nemtörődömséget.

Nem csoda tehát, ha a nap megunva ezen ezeréves látványt, nagyot ásít, félrebillen és elbujik a szászok templomtornya mögé. De kisvártatva ujra előbukkan, szemöldökeit magasra huzza, nini! tehát mégis készül valami? A múlt héten csak egy volt, most van egy második is, na erre kíváncsi vagyok, hogy mi lesz? s ezzel örömeinek kifejezést adva, szerte-széjjel löveli sugarait, bearanyozva a háztetőket, erdőt, mezőt, legelőt.

Ebben a pillanatban méltóságteljesen jön a korzón végig vissza a sétaterről Grädina dacklija, mely arról híres, hogy mindig szájkosorot hord, (noha a rendőrségnek ilyenkor se hire se hamva nincs) továbbá, hogy 3 lábon jár és hogy mindig pont száz méterre szalad a gazdája előtt. S imhol jön Ő is hol bottal, hol esőernyővel, hol mindkettővel egyszerre aszerint, hogy milyen az időjárás. Egyidejűleg az Olympusról ereszkednek alá a tamáspataki tejes asszonyok, a takarékpénztár felől a perkásziak, a kispiaclól a kasztóiak, s ezzel kezdetét veszi a főtéri nappal. Hirtelen még a patika ajtóba szalad a mezőgazdász tanár, megkopogtatja az időjelzőt, mert neki mindig más idő kell. Ha esik, szép idő kéne, ha szép idő van, esőt kíván. Nap-nap után mindig egy és ugyanaz, alig akad némi változatosság s ha mégis akad, az szenzáció számba megy.

Kezdődik a hajsza a mindennapi kenyérért, megindulnak az adóvégrehajtók, a bankinkasszálók, a tülekedés, a veritékezés a mindennapi kenyérért! —ő.

Szerkesztő ur!

ki tud róla,

Hogy Szent Anna napja volna?
Anna napja, Anna bálja,
Lányos mamák édes álma.
Mese világ, hej! gyöngyélet,
Merre keressetek téged?
Merre menjek, merre járjak,
Hogy vigadva rád találjak?
Betűzgetek az ujságba,
A szomoruba, a gyászba,
Nem is egybe, hanem százba,
A legnagyobb foku lázba.
Végig futom a fürdőket,
A köszvényes üdülőket,
De hiába, mindhiába,
Nem találok az Annákra.
Amerre csak járunk-kelünk,
Csupa panaszosra lelünk.
Csuda világ ez a mai,
Modern korunk vívmányai
Elsöpörtek minden bálát
Melyben még szépet találtak.
A névnapok legszebbike,
Nem hatol már a szívekbe,
Más az élet, más az erény,
Urrá lett a Wertheim szekrény,
Az parancsol, az diktál ma,
Az ma minden ifju álma.
Minél nagyobb a hozomány,
Annál szebbnek tűnik a lány.
S ezért nem tud senki róla,
Hogy Szent Anna napja volna,
Titik, Totok lettek Annák,
S elfeledték nevük napját!

Vékony Náci.

Világosság.

Ismét fehéren izzik a villanykörte. A pislakoló mécsesek szemrontó fényét felváltotta a világosság s ennek fényénél furcsa dolgokat láttam.

Két kislány jött velem szembe. 15—16 évesek lehettek mindössze. Kezükbe nem láttam gyermekkorom hagyományos krumpli cukrát, de két Regal dobozkat, két csecse kis jószágot, tömve valódi dohánypótlékos Regale cigarettával. A legtökéletesebb szakértelemmel fújták mindketten a füstöt. Az egyik az orrán keresztül, de ez nem zavarta abban, hogy egész pajzán dolgokat ne mondjon el hangosan barátnőjének, ki nagy kortyokban szivta egyenesen tüdőre a füstöt és a disznóságot. Mindkettőnek ismerem a mamáját. Mindkettő meg van győződve, hogy lányuk a legjobb, a legártatlanabb teremtes s hogy csak kettőig tudnak számolni.

Rettenetes indiszkrét tud lenni a világosság. Két fehéren csillogó selyemharisnyás lábon akadt meg önkéntelen pillantásom. A rózsaszínű harisnyakötő pompásan feszült a térd fölött. A lányka — ártatlan kis lepke, — keresztbe vetett lábakkal ült s a charleston nadrágos fiatal ur önfeledten lant helyett értelmes kezekkel a harisnya kötőjét pengette. A lányka ezt nem látszott észre venni. Sem a lant pengetőt, sem a járókeleket. Meglátszott rajta, hogy nem arra gondol, hogy milyen bolond dolog is földig érő ruhát hordani, amilyet Édesanyja még ma is hord s valódi lanton pengetni a szív szavát. A füstöt fujja s táncolni szeretne.

Nagy társaság ül együtt s örvend a pompás fénynek. Miután nem egy neműek kétértelműen beszélnek. A nők anélkül, hogy a nadrágosokban a férfit látnák, a férfiak anélkül, hogy észrevennék, miszerint nőkkel ülnek együtt. Tehát unatkoznak. Az egyik nő a cigányprimást nézte csökönyösen, a második egy főhadnagyot fixált, a harmadik a füstöt karikázva, műértelemmel hallgatja a negyedik viccét. Az ötödik most észrevette, hogy a hatodiknak az orra fényes, előszedi drogériáját, bepuderezi magát s ruoggal keni be ajkát, mire a többi szintén pakolódzik s a kis tükröbe arcintorgások és nyaktekergetések után szépülnek. A férfiak közönyösen nézik s arra gondolnak talán, hogy hogyan keressék meg a holnapi fekete kenyeret.

*

Vakitóan tükrözi vissza a nagy kávéházi tükrök a százas körte fényét. Egy eton frizúra leányka igazítja benne huncutkáját. Egy önelégült ifju áll meg a háta megett. Bodros fűrtjét egy fej vetéssel kellő helyére rendezzi, megtapogatja nyakkendőjét, egy puderes pamaccsal végig rohan az ábrázatán. Mind kettő csak magát nézi. Egymást észre se vesznek, pedig ismerősök. Távoznak. Szemük balsarkából csak saját magukat simítják végig a tükrökben még egy pillantással. Csak magukat látták.

*

Oh világosság! Látni engedsz s mi mégis sötétségben botorkálunk. —b—

Végválaszom Gergely Ferenc és dr. Leitner Mihály urak cikkeire.

Ugy tapasztalom, hogy az urak a szigorú tárgylagosság helyett személyeskedési térére terelték az ügyet. Távol állt tőlem a magyarságot megbántani, nekem a szászvárosi zsidósághoz intézett cikke a direkt hozzám dedikált lap miatt meg kellett adni a választ a szászvárosi zsidóság nevében becsületesen, minden kacérkodás és kétlakiság nélkül. Arról persze még álmodni sem mertem volna, hogy cikkem oly kedvezőtlen visszhangot vált ki az általánosan ismert problémák fejtegetése által s minthogy a vitáknak előreláthatólag vége-hossza nem volna, kijelentem, hogy további polémiába nem bocsátkozom. Csupán a tiszteletes ur oktatására van az a megjegyzésem, hogy én rabbimat ily ügyekben azért nem kérdezem meg, mivel a papi hivatást politikai problémákkal beárnyékolni nem tartom megengedhetőnek, az pedig, hogy a hitközség és nem annak tagjai nevében irtam meg cikkemet, a lényegre kevés fontossággal bír s annak megítélését, hogy jogos, vagy nem jogos a hitközség nevében írni valamit bizza csak a hitközségre, melynek gyűlésén előzőleg cikkemet felolvastam.

Egyébként sem én, sem Önök nem hivatottak sem pro, sem kontra pálcát törni egy oly világmozgalom felett, mely akarva nem akarva utat tör magának. És hogy e világmozgalom szócsöve nálunk az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, az „Új Kelet“, Giszkalay János és sok más jeles férfiú, ez rájuk csak dicsőség, ellenben megvádolni egy — bár fenti mozgalommal nem egyetértő — köztisztelőben lévő személyt, ki önzetlenül szolgált egy nemes célt, mindennek inkább, mint collegiális cselekedetnek tartom.

A viszályok helyett tehát jobb volna talán keresni a közös érdekek békés platformját, de nem Gergely és Dr. Leitner urak módszerével, mely tudatosan inkább széjjel huz mint összehoz.

Vas Gyula, hk. elnök.

Leközlöttük Vas Gyula ur végválasztát azzal a rövid megjegyzéssel, hogy a vitát a magunk részéről is lezárjuk. Meggyőződésünk ma is változatlan és hiába igyekezett Vas ur a tárgyalagosságot elsekélyesíteni durva, támadó tenorjával, mi hasonló modorban nem követhetjük őt. Vidduj óráján, mondja el — akit terhel — a jajgató gyónást: „ásamnu, bágadnu, dibbarnu dófi“!

HIREK.

Öngyilkosok

lesznek az emberek manapság oly könnyen, mintha csak autobusba ülne, hogy megnézzék Déva várát. A háboru után az élet mintha elvesztette volna az emberek nagy részének szemében értékét, mintha nem jelentené többé a Mindennek koronáját. Mintha kilopták volna azt a mély értelmet belőle, mely belénk rögződött évszázadok vallásos tételei alapján. Nem, az élet már nem a rózsás ujjú hajnal, mely virágos mezőkön életre csókolja a teremtsé koronáját: az embert, hogy élvezze kitárt szívével azt a sok szépet, mely azért teremtdött, hogy szebbé legyen a lét. Az élet már nem kizárólagosan öröm, nem örök kacagásnak forrása, az élet csak a nagyon erőseknek és nagyon gyáváknak az országútja, mely néha sima, mint az asztal lapja, néha rögös, hegynek visz és völgybe hajló, csodás szépségeken az ösvénye és végnélküli kopárságokon keresztül visz a nagy Valahovaságba. Az erősek átrohannak rajta, át a szépségeken, át a kopárságon mindig az utat keresve, a gyávák csak kocognak, meg-megállanak, nincs erejük haladni s nincs erejük leheveredni az árnyékba az örök megnyugvásba, nincs erejük félre állni, sirnak jajgatnak, imádkoznak és káromkodnak, de huzzák a terűt örömtelen mult és kilátástalan jövő nélkül. S a pihenni vágyók csapata egyre nő, nem mert erősek meghalni tudni s nem mert gyávák az élettel megküzdeni, hanem mert az atavisztikus pihenés vágyással lelkükben s a nyugalom utáni szomjúsággal fáradt testükben akarataik nem tud s nem akar megküzdeni. —b.

— **Esküvő.** Markovinovich Herta és dr. Nendwich Vilmos sebész orvos f. hó 27-én tartották esküvőjüket a helybeli ág. ev. templomban. — Deak Lorchen és Érsek Tibor gyógyszerész esküvője f. hó 28-án volt.

— **Iparosok és kistermelők figyelmébe.** Felhívjuk mindazon iparosok és kistermelők figyelmét arra, hogy a pénzügyminiszter 170736 számú rendelkezése értelmében a forgalmi adók befizetésében újra kedvező változások történtek, mégpedig olyan formán, hogy aki kregistert vezettek, ugyanazt az összeget fogják fizetni, amit 1926-ban havonta fizettek, registert azonban nem kell tovább vezetni, akiknek pedig forgalmi adó általányuk volt szintén az 1926. évi alapon fogják továbbra is fizetni. Ami pedig az 1927. évi adónál egyidejűleg kivetett forgalmi általányt illeti, az a főntemlített miniszteri rendelet értelmében megszűntnek tekintendő.

— **Halálozás.** Özv. Zsibai Miklósné szül. Molnár Zsuzsanna f. hó 21-én 79 éves korában meghalt. Temetése f. hó 23-án volt.

— **Tűz.** F. hó 23-án a városi erdőkhöz tartozó cserjésben tűz támadt, mely a nagy szárazságban gyorsan terjedt. A kivonult katonaság és tűzoltóság több órai munka után elfojtotta a tüzet, nagyobb kártól óva meg az erdőtulajdonosokat.

— **A szászvárosi dió** iránt már megindult az érdeklődés. A méltán nagyhirű szászvárosi speciálitás az utóbbi években valósággal világhírűvé nőtte ki magát és az orosz, főleg provánszi dióval szemben, kivívta magának a világpiacra az elsőséget. Nemcsoda, ha Románia nagyobb export cégei olyan megkülömböztetett figyelemmel viseltetnek a még zöld dió-termés iránt is, mert a szászvárosi dióvidék irányítja ugyszolván az egész Európa dió árait. Az érdeklődés, mint mindig most is legelső sorban a sebeshelyi diót keresi fel és számos export kereskedő tudakozódik a terméskilátás felől. Ugy Sebeshelyen, mint a szászvárosi dió vidék egyéb helyein, megállapíthatjuk, hogy a fagy nem sok kárt tett az idén. A Maroson inneni vidéken közepes termés várható, de a Maroson tuli részeken a közepesen jóval felüli termésre van kilátás. A dió minőségére biztos jóslásokat még nem tehetünk, de a szárazságra tendáló időjárás mellett valószínűnek tartjuk, hogy minőségileg az ideai diónk prima lesz. A mint a dió exportöröktől értesültünk, a tavalyi diótermésből vidékünkön már nincs semmi készlet, pedig igen magas árak mellett, még vékánként is nagyon keresik a diót.

— **Öngyilkosság.** Mőfert Jozefin varrónő 52 éves korában egy küzdelmes élet után felakasztotta magát. F. hó 25-én temették ismerőseinek részvétele mellett.

— **27 millió automobil.** A legújabb statisztikai adatok szerint pontosan 27.527.238 automobil szalad a világ országútjain. 2 millióval több mint az előző évben. A világ benzín fogyasztása hozzávetőleg 51 milliárd liter tesz ki, ami napi 140 millió liter fogyasztásnak felel meg. A lakosság számarányához viszonyítva Amerika vezet, hol minden hatodik lakójára jut egy ördögmasina. A legtöbb uatomobil: 22 millió, is itt szalad. A sorrendben Anglia következik circa 1 millió autóval, majd Kanada 800.000, Ausztrália s ötödik helyen Németország hol a pompás utakon 320.000 autó túlköl. Érdekes, hogy a kis Ausztria 27.000 autójával megelőzi a nagy Csehszlovákiát hol mindössze 23.000 az autók száma.

— **Új világrekord a magas repülésben: 9500 méter.** Ranato Donati olasz repülő, új magassági világrekordot állított fel. Készüléke 9500 méter magasságig emelkedett.

— **New-Yorkban felépül a világ legnagyobb háza.** A 42. utcában, a 8. és 9-ik Avenue között fog felépülni a világ legnagyobb háza. 1300 láb magas lesz ez az óriási felhőkarcoló, amely 267 méterrel fogja túlhaladni az Eiffel-torony magasságát. 110 emelete lesz, amelyeket úgy építenek, hogy a hetedik és a tizenhetedik emelet között terasz-szerű kiugrások lesznek és a többi kilencvenhárom emelet az épület csucsban végződő toronyrészében lesz. A gigantikus arányú épület 47.000 négyzetláb területet foglal el, tizenhét emeletének a területe 11.7700 négyzetláb és a torony területe 1177 négyzetlábnyi lesz. Az óriási felhőkarcolóban nem kevesebb mint 61 lift fogja szállítani lakókat. A torony tetjén épített világítótornyban fényt gyújtanak, amely a hajók és a repülőgépek számára irányjelző lesz. Huszonöt millió dollár költséggel épül fel a világ legnagyobb háza amelynek építését ez év őszén kezdik meg és 1928-ban akarják befejezni.

— **Két hónapra üzemet szüntet a Ford autógyár.** Az amerikai gazdasági élet legnagyobb szenzációja ma az az erőteljes mozgalom, amely a konkurencia részéről indult a világ leggazdagabb embere ellen. A Morgan-csoport indította meg a küzdelmet Ford ellen és az általa készített General Motors

hovatovább győztesnek látszik ebben a harcban. A harc eddigi fázisai meggyőzték Fordot arról, hogy sikerre a további küzdelemben csak akkor számíthat, ha feláldozza gyártmányainak eddigi típusát, amely elvesztette népszerűségét és kiesett a fogyasztók kegyéből. Az új típusok gyártására való berendezkedés tette szükségessé, hogy Ford július 1-től kezdve leállítsa a munkát összes üzeméinél, amelyek szeptember 1-ig szünetet fognak tartani. Az üzemszünetelés ideje alatt Ford számtalan új típussal fog kísérletezni és bizonyosra vehető, hogy őszre elkészül az új típusu Ford-autó. Nem érdektelen annak felmélítése, hogy Ford gyárai a közismert kocsikból 15 millió darabot gyártottak eddig, ez a típus azonban a General Motors részéről megindította a harc következtében rövidesen a multé lesz. Ford talentuma, vállalkozási kedve és tehetsége azonban megtalálja a jelenleg folyamatban levő harc részére és sikeres befejezéséhez a megfelelő utat és módot, új típusu automobiljait rövidesen éppen olyan népszerűvé és széles körben elterjedté teszi, mint amilyenek a régi Ford-kocsik voltak.

— **Ha őszül a haja,** használja az Erős-féle Carborin-hajregulátort, mely rövid használat után a haj eredeti színét visszaadja. Nem festék! Kapható: Erős A. gyógyszer-tárában, Déván. 39 8—

— **Közgazdasági hírek.** Buza: Ugy a kínálat, mint a kereslet tájékozatlan. Az idéni buza minősége kitűnő, úgy, hogy exportra nagyon jó kilátásaink volnának, ha a leu árfolyamának folytonos változása az exportöröket nem kényszerítené óvatosságra. Árak nem fejlődhetnek ki, mert áru oly kevés jön a piacra, hogy alig fedezi a kisfogyasztást, mely bármely árat megfizet. Fizettek búzáért 170 leutól 190 leuig 30 litervákánként. Árpa: 70—75 leu litervákánként, tengeri 140 leu nagyvákánként, krumpli 60—70 leu litervákánként, tojás 1.70 leutól 2 leuig darabonként. Az állatvásárok élénksége fokozódik a felhajtást a takarmányszükség növeli, a vevők is sűrűbben jelentkeznek. Különösen sertésekben nagy a kereslet exportra. A szarvasmarhákban, dacára a nagy felhajtásnak, a kereslet lanyha, inkább csak gyengébb vágómarhák keltek el. Sertésnek kilója 30—34 leu élősúlyban. Husarak: (maximálva) marha 30, borju 36, sertés 40, juh 32, szalona 48, zsír 70 leu.

Mezőgazdasági séta.

I.

Városunk környékén minden földmiveléssel foglalkozó gazda, hacsak lehet, lóherét és lucernát is termel, melyek mint takarmánynövények nagy fontossággal bírnak. Gazdáink a földmivelés terén — sajnos — nagyon maradiak, olcsó és jó tanácsra nem hallgatnak, „ükapám is így csinálta és jó volt, én sem csinálom másképpen“ a felfogás s hogy mi a „többtermelés“, arról fogalmuk sincs.

Rossz szokása a mezőgazdának, hogy a lóhere vagy lucerna első- és többi kaszálását is úgy rakja a szárító rudakra, hogy a boglya teljes súlyával reánehazodik a földre s így az alatta levő még élő növényt egyenesen megfullasztja. Ha a boglyákat rendszeren jó későre el is hordják, a boglya helyén levő növény többé nem hajt, vagy csak nagyon későre bujik ki. A második kaszáláskor anélkül, hogy erőre kapna, lekaszálják s az így támadt foltok kipusztulnak, két év múlva pedig oly kevés lesz a takarmány, hogy a gazda kénytelen az ötödik év helyett már a

második évben lóherését felszántani. Az így keletkezett munka és költségtöbblet az ellenkezője a többtermelésnek, de könnyen elejét lehet venni, ha a lekaszált takarmányt úgy rakjuk a száritó rudakra, hogy alatta könnyen járja a levegő, szellő és fény. Az így kezelt lóhere-lucerna busásan hoz négy esztendeig. (Folyt.) Fo.

Alsóbbrendűek-e a nők?

Egy ideggyógyorvos megjegyzései.

A nőjogok és — hozzá tehetjük — női teljesítmények korában abszurdumnak hangzik a nők alsóbbrendűségéről beszélni. Hát nem intéztük el ezt a kérdést már régóta? Hát nem szabadultak föl teljesen a nők?

Főlszabadultak! Nők uralkodnak a színen. Az összes vezető szerepeket ők játsszák. A férfiak épen csak hogy statistaálnak. A nők ellenben ugyancsak jól érzik magukat, sőt, mintha a másik nem rovására mulatnának.. Mert mintha színjátszának a nők.

A közönség sorai közt egy csomó ember mélyen gondolatai közé merül. A politikusokat szemmel láthatólag mulattatja az előadás a paedagógusokat és a tudósokat azonban nem tudja megragadni a darab alapeszméje. Egyik-másik rémülten bámul. Érdekes megfigyelni az ideggyógyorvosokat, akik mosolyognak az eseten. Ennek az az oka, hogy ők bejáratosak a kulisszák közé és mindent tudnak a szereplőkről. Nemcsak ismerik őket, de bizalmasan ismerik őket. Ők tudják, hogy a színen levő nők valójában nem boldogok és hogy nem mulatnak olyan jól, mint ahogy azt a látszat mutatja.

Én is ezek közé az ideggyógyorvosok közé tartozom. Én is mosolygok, némelykor azonban fölháborodom. Tiszteséggel nem is tehetek mást, amikor azt kell kollégáimmal együtt megállapítanom, hogy az idegbetegségek rohamosan terjednek a nők között. Bizony, belsőjükben másképpen néznek ki a nők, mint külsőjük szerint. Sohasem volt tehát aktuálisabb a kérdés, hogy vajon alsóbbrendűek-e a nők?

Először vegeznünk kell egy régi megállapítással. Nincs olyan férfimunka amelyet a nők ne tudnának elvégezni. A nőknek csak gyakorlatra és alkalomra van szüksége; ezt a világháború bebizonyította. Ez igaz. Csak hogy csupán abból a körülményből, hogy a nők is el tudnak — ha akarják — végezni minden férfimunkát, még nem következik, hogy a két nem lelkileg egyenlő.

Ami a tiszta intelligenciát illeti, elismerem, hogy a nők képességei felérnek a férfiakéval; sőt nem egy nő értelmiség dolgaiban felülmúlja a férfiakat. Van azonban egy lelki tulajdonságunk, amely megkülönbözteti a férfiakat és a nőket. Ez a lelki tulajdonság, amely állandóan együtt dolgozik az értelemmel, amely megmozgatja az értelmet s amely gyakorta fontosabb magánál az értelemnél: az emóció, az indulat. Itt van a különbség férfi és nő között és ha valahol, itt bukkanhat föl valamiféle alsóbbrendűség gondolata.

A nőknek van egy lényeges tulajdonsága: a gyakorlatiasság. A nő nem sokat törődik okokkal, célokkal és elméletekkel. Ha egy nő egy törött lába kutyára akad az utcán, nem sokat spekulál azon, hogy miként történt a baleset, hanem rögtön segíteni igyekszik a szegény párán. A háborús munkába is minden töprengés nélkül ugrottak bele a nők.

De mi történt a háború után? Megtartották folalkozásaikat? Egyik-másik megtartotta a többség azonban nem tartotta meg, még pedig azért nem, mert emócióik új, más irányban terelték őket.

A nő emócióit egy nagy szóba lehet összefoglalni: anyaság.

Bármit mondjanak is, az anyaság ösztönszerű érzéstől még nő nem tudott megszabadulni. Boidogok, akik tudatosan vezetteik magukat ez által az érzés által, mert az anyaság érzését elnyomók között találjuk korunk legtöbb idegbetegét, akik mindenféle póttévékenységre vetik magukat: állatokat idomitanak és bridge-et tanítanak, hogy ilyképen megkerüljék igazi rendeltetésüket.

Testről és lélekről, mint egymástól különböző dolgokról szoktunk beszélgetni. Pedig ezek csak kényelmi elnevezések. E kettő egymástól el nem választható. Ha pedig a női lelket vizsgáljuk, végső indító okul mindig az anyaságot találjuk. Végeredményben a nő azért olyan, amilyen, mert így tud a fajfenntartás kérelhetetlen törvényének legjobban eleget tenni. (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. M. Gy. Déva. A beküldött előfizetési daját köszönettel nyugtazzuk, mellyel ez év végéig az előfizetés rendezve van.

Cenzurat: de Liviu Herlea, Politai.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év július hó 31-én délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

Szenzációs műsor.

Figyeljék meg a főtéri plakátokat!

Eladó ingóságok: üres boros-hordók, Wertheim pénzszekrény, Benoid-gáz világító berendezés, butorok, szekek stb. Piskin. Felvilágosítást nyújt dr. Székely Ferenc ügyvéd, Orăștie.

7 2-3

100.000 leít kap Ön, vagy családja 1300 leiert, ha életét biztosítja az Európa Biztosító Intézetnél. Vezér-ügynökség Orăștie, Str. Filipescu 9.

3 3-

Egy jó házból való fiú tanuló-nak felvétetik Stern Nándor divatkereskedésében.

8 2-3

Szép lakást keres esetleg kerttel Dr. POPU Viktor, ügyvéd. 4 3-3

AERON

a legjobb légyfogó,

nagyban és kicsinyben kapható a „Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.” könyv- és papirkereskedésében.

Figyelem!

T. vevőim szíves figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy mindaddig, míg a készlet tart, mélyen leszállított áron adok

Schroll-féle fehérnemű vásznat 10 méteres végben 550 leiert, — ugyancsak Schroll márkájú 2 méter széles paplanlepedő vásznat 150 leiert.

Kaphatók továbbá mindenféle márkájú különféle vásznak 45 leitől, saját szövésű tartós asztalterítők, kendők, törülközők, szintartó oxford, creton, crepon, delin, zefírek 29 leitől fölfelé. Nagy raktáram szövött-, szövet-, rövidáruban és szabókellékekben utólérhetetlen olcsó árban áll a nagyközönség rendelkezésére. Tisztelettel:

Dörner Richard, divatárú üzlete a „Szövődéhez”.

Ugyan e cím alatt egy két szobából s konyhából álló lakás azonnal kiadó. 9 2-3

Valódi „Katschek“-féle
„Eternit“-pala
a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.

29 10-12

Kapható:

Grossmann Testvérek
cégnél, PETROȘENI.

A legjobb, a legzamatosabb sör a

„Tordai Sörgyár Rt.” söre.

Nagyban és kicsinyben kapható a

Schuleri Frigyes szeszgyár Rt.-nál ORĂȘTIE.

A Schuleri Frigyes szeszgyár Rt. ajánlja

elsősorú likőr-különlegességeit, továbbá mindenféle pálinka-, rum- és borpárlatait, ugyyszintén a kiváló zamatu küküllőmenti fajborait hordókban és palackokban.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság söreinek

a hires „LUX” sörnek

is főnagyraktára.

17-18